

TĂNG CƯỜNG QUẢN LÝ CƯ TRÚ GÓP PHẦN ĐẢM BẢO AN NINH TỪ CƠ SỞ TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH QUẢNG NINH

ĐINH VĂN TÙNG

Khoa Quản lý hành chính về trật tự xã hội,
Trường Cao đẳng Cảnh sát nhân dân I

Nhận bài ngày 30/6/2026. Sửa chữa xong 30/7/2026. Duyệt đăng 05/8/2026.

Abstract

Enhancing the effectiveness and efficiency of residence management is not merely a professional responsibility but also a matter of profound strategic importance, as it directly contributes to the prevention, early detection, and effective control of various forms of crime within residential communities. This situation requires the Quang Ninh Provincial Police, particularly the force responsible for the administrative management of social order, to continue reforming and improving the quality of residence management throughout the province. These efforts are essential to strengthening grassroots security in Quang Ninh Province. This is a timely issue with significant theoretical and practical implications in the current context.

Keywords: Administrative management, grassroots areas, Quang Ninh, residence management, social order.

1. Đặt vấn đề

An ninh, trật tự luôn là nền tảng vững chắc cho sự phát triển kinh tế - xã hội của mỗi địa phương, trong đó cơ sở đóng vai trò là “pháo đài” đầu tiên và quan trọng nhất quyết định sự ổn định của toàn hệ thống (Cục Cảnh sát Quản lý hành chính về trật tự xã hội, 2025). Tỉnh Quảng Ninh, với vị thế là một trung tâm kinh tế trọng điểm vùng Bắc Bộ, cửa ngõ giao thương quốc tế quan trọng và sở hữu đường biên giới cả trên bộ lẫn trên biển dài đang đứng trước những thời cơ lớn nhưng cũng phải đối mặt với không ít thách thức về an ninh, trật tự (Ủy ban nhân dân tỉnh Quảng Ninh, 2026). Sự gia tăng nhanh chóng của các khu công nghiệp, đô thị hóa mạnh mẽ cùng dòng dịch chuyển dân cư tự do đồng đảo đã tạo ra sức ép không nhỏ đối với công tác quản lý hành chính nhà nước tại địa phương. Trong bối cảnh đó, việc tăng cường hiệu lực, hiệu quả quản lý cư trú không chỉ đơn thuần là một nhiệm vụ chuyên môn nghiệp vụ mà còn mang ý nghĩa chiến lược sâu sắc, trực tiếp góp phần phòng ngừa, phát hiện sớm và đấu tranh hiệu quả với các loại tội phạm ngay từ địa bàn khu dân cư (Cục Cảnh sát Quản lý hành chính về trật tự xã hội, 2026). Thực tiễn ấy đặt ra yêu cầu cấp bách cho Công an tỉnh Quảng Ninh, trực tiếp là lực lượng Cảnh sát quản lý hành chính (QLHC) về trật tự xã hội (TTXH) phải tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng công tác quản lý cư trú trên địa bàn. Nhận thức rõ tầm quan trọng chiến lược này, việc nghiên cứu và triển khai đồng bộ các giải pháp nhằm tăng cường quản lý cư trú góp phần đảm bảo an ninh từ cơ sở trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh trở thành một vấn đề mang tính thời sự, có ý nghĩa thiết thực cả về lý luận và thực tiễn trong giai đoạn hiện nay.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Tình hình, kết quả công tác quản lý cư trú của Công an tỉnh Quảng Ninh

Năm 2025, sau 2 tháng triển khai Kế hoạch số 156/KH-CAT-PC06 ngày 29/4/2025 của Công an tỉnh “Về tổ chức tổng kiểm tra, rà soát cư trú trên toàn địa bàn tỉnh” đã ghi nhận nhiều kết quả tích cực, tác động trực tiếp đến việc làm sạch dữ liệu, quản lý cư trú chặt chẽ, góp phần nâng cao hiệu quả công tác phòng, chống tội phạm tại cơ sở (Công an tỉnh Quảng Ninh, 2025). Tính đến ngày 24/6/2025, Công

Email: Tungpant45@gmail.com

an các xã, phường, thị trấn đã kiểm tra 48.086 hộ dân/167.618 nhân khẩu, chiếm 11,14% dân số toàn tỉnh. Qua rà soát, đã thu thập dữ liệu dân cư cho 21 trường hợp, cập nhật, điều chỉnh thông tin cho 315 trường hợp có thay đổi nhưng chưa khai báo hoặc khai báo chưa đầy đủ trên hệ thống; xác minh, lập hồ sơ quản lý nghiệp vụ đối với 6 trường hợp; hoàn thiện 3 hồ sơ đề nghị áp dụng biện pháp đưa đi cai nghiện bắt buộc. Trong quá trình kiểm tra, lực lượng Công an phát hiện, xử lý 38 trường hợp vi phạm hành chính trong lĩnh vực cư trú, xử phạt 35,65 triệu đồng. Từ ngày 01/7/2025 chính thức thực hiện mô hình chính quyền địa phương 2 cấp, tỉnh còn 54 đơn vị hành chính. Điều này đặt ra yêu cầu rất lớn đối với lực lượng Cảnh sát QLHC về TTXH trong việc rà soát, cập nhật lại toàn bộ mã địa bàn, điều chỉnh thông tin công dân trên hệ thống Cơ sở dữ liệu quốc gia về dân cư cũng như trên hệ thống thiết bị máy trạm cấp căn cước. Khối lượng công việc rất lớn, vừa phải đảm bảo tính chính xác, vừa phải triển khai đồng bộ trong thời gian rất ngắn, gây áp lực cao về nhân lực, kỹ thuật và thời gian thực hiện. Phòng Cảnh sát QLHC về TTXH đã tiếp tục duy trì hoạt động hiệu quả của 5 tổ công tác, đơn đốc, hướng dẫn Công an cơ sở; phối hợp với các đơn vị khác hoàn thành cập nhật, điều chỉnh mã địa bàn cư trú theo đơn vị hành chính mới. Đồng thời lồng ghép triển khai cao điểm “90 ngày đêm làm sạch dữ liệu hôn nhân, phối hợp với Sở Tư pháp, Tòa án nhân dân tỉnh và các cơ quan có liên quan kiểm tra, đối soát dữ liệu đăng ký kết hôn, ly hôn nhằm bảo đảm tính chính xác, thống nhất giữa các hệ thống.

Lực lượng Cảnh sát QLHC về TTXH Công an tỉnh Quảng Ninh đã đồng loạt ra quân kiểm tra, rà soát cư trú tại 54/54 xã, phường, đặc khu trên địa bàn. Qua đó góp phần củng cố công tác quản lý dân cư, làm sạch dữ liệu và nâng cao hiệu quả giữ gìn an ninh, trật tự tại địa bàn cơ sở. Đợt tổng kiểm tra tập trung vào nhiều nội dung quan trọng, như: Kiểm tra thường trú, tạm trú, lưu trú, tạm vắng; cập nhật biến động dân cư; đánh giá việc chấp hành pháp luật về cư trú của các tổ chức, cá nhân; đồng thời phát hiện, xử lý các sai phạm phát sinh trong quá trình thực hiện. Để triển khai đồng bộ, Phòng Cảnh sát QLHC về TTXH đã thành lập các tổ công tác trực tiếp phối hợp với Công an cơ sở. Trong quá trình làm nhiệm vụ, lực lượng Công an các địa phương còn hỗ trợ người dân kích hoạt VNeID, cấp căn cước, hướng dẫn sử dụng chữ ký số, góp phần thúc đẩy thực hiện Đề án 06 và quá trình số hóa thủ tục hành chính.

Bên cạnh những nội dung kiểm tra, lực lượng chức năng còn tiến hành đối chiếu dữ liệu cư trú với thực tế tại địa bàn, kịp thời phát hiện các trường hợp khai báo không đúng, không cập nhật thông tin hoặc phát sinh biến động mà chưa thực hiện thủ tục theo quy định. Việc rà soát được triển khai đến từng hộ dân, từng cơ sở lưu trú, nhà trọ, khu dân cư có biến động phức tạp, qua đó giúp lực lượng Công an nắm chắc tình hình dân số, quản lý hiệu quả người tạm trú, lao động ngoại tỉnh và các nhóm đối tượng tiềm ẩn nguy cơ về an ninh, trật tự. Qua thực tiễn triển khai tổng kiểm tra công tác cư trú nhận thấy việc rà soát, cập nhật dữ liệu dân cư không chỉ giúp lực lượng Công an nắm chắc tình hình biến động tại địa bàn mà còn tạo sự chuyển biến rõ rệt trong ý thức chấp hành pháp luật của người dân. Nhiều trường hợp sống xa nhà, thay đổi chỗ ở liên tục hoặc thuê trọ dài ngày nhưng không khai báo nay đã được hướng dẫn và cập nhật kịp thời. Đây là yếu tố then chốt để bảo đảm an ninh, trật tự tại cơ sở.

Song song với nhiệm vụ kiểm tra, các tổ công tác cũng tăng cường hướng dẫn người dân thực hiện các thủ tục cư trú trực tuyến, giải đáp những khó khăn, vướng mắc khi sử dụng hệ thống dịch vụ công; hỗ trợ cập nhật thông tin dân cư, đồng bộ dữ liệu định danh và từng bước khuyến khích người dân sử dụng các tiện ích số trong đời sống. Nhờ đó, hoạt động tổng kiểm tra không chỉ góp phần siết chặt quản lý cư trú mà còn nâng cao nhận thức của nhân dân về trách nhiệm khai báo, tạo tiền đề xây dựng môi trường quản lý hiện đại, minh bạch, phục vụ thiết thực cho công tác cải cách hành chính và chuyển đổi số của tỉnh.

Đợt tổng kiểm tra đã tạo chuyển biến rõ rệt trong việc quản lý dân cư. Hàng nghìn trường hợp sai lệch, thiếu thông tin trên Cơ sở dữ liệu quốc gia về dân cư được điều chỉnh, giúp cơ quan chức năng nắm chắc biến động từng khu vực và xây dựng chính sách sát thực tế hơn. Công tác tuyên truyền được triển khai mạnh mẽ với hơn 350 cuộc họp cộng đồng, 1.500 lượt phát thanh, 13.500

tờ rơi, 420 băng rôn, cùng 6 phóng sự truyền hình và 25 bài báo điện tử. Đặc biệt, 1.500 nhóm zalo với 200.000 thành viên đã trở thành kênh tương tác hiệu quả giữa chính quyền và người dân. Qua tổng kiểm tra cho thấy, toàn tỉnh hiện có 1.516.741 nhân khẩu thuộc 434.550 hộ. Các thủ tục hành chính về cư trú được giải quyết trực tuyến gần 100%; kết quả thu thập, bổ sung dữ liệu đạt 101,28% chỉ tiêu, cập nhật địa chỉ sau sáp nhập đạt 78,7%. Trong đợt này, lực lượng Công an các địa phương đã xử phạt 650 trường hợp vi phạm cư trú và 293 cơ sở kinh doanh vi phạm an ninh, trật tự, tổng số tiền phạt hơn 1,3 tỷ đồng. Trong thời gian tới, với phương châm “đi từng ngõ, gõ từng nhà, rà từng người”, lực lượng Công an toàn tỉnh sẽ tiếp tục kết hợp quản lý cư trú với các nhiệm vụ khác như thu hồi vũ khí, kiểm tra phòng cháy, chữa cháy ngành nghề kinh doanh có điều kiện. Bên cạnh đó, xây dựng cơ chế đối chiếu định kỳ giữa dữ liệu thực tế và dữ liệu quốc gia; xử lý dứt điểm nhân khẩu “treo”, thông tin sai lệch, bảo đảm dữ liệu “đúng, đủ, sạch, sống”, phục vụ đắc lực cho Đề án 06 và yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội của địa phương (Phòng Cảnh sát Quản lý hành chính về trật tự xã hội, Công an tỉnh Quảng Ninh, 2025).

Từ đầu năm 2026 đến hết tháng 6/2026, lực lượng Công an đã phát huy vai trò nòng cốt, cùng với các Tổ bảo vệ an ninh cơ sở, cán bộ thôn, khu phố tiến hành rà soát toàn bộ các khách sạn, khu nghỉ dưỡng, homestay, nhà nghỉ và các cơ sở kinh doanh lưu trú trên địa bàn. Công tác kiểm tra kết hợp với tuyên truyền, phổ biến quy định pháp luật, giúp người dân và chủ doanh nghiệp chấp hành tốt thủ tục về đăng ký, quản lý khách lưu trú. Nhất là các trường hợp người nước ngoài cần đảm bảo cung cấp đầy đủ thông tin, giấy tờ theo yêu cầu của cơ quan chức năng, bao gồm khai báo tạm trú, giấy tờ nhập cảnh, thời hạn và mục đích cư trú... Hiện nay, việc khai báo được thực hiện trực tuyến thông qua hệ thống điện tử của Bộ Công an, tạo thuận lợi cho các cơ sở kinh doanh và người dân trong quá trình thực hiện (Phòng Cảnh sát Quản lý hành chính về trật tự xã hội, Công an tỉnh Quảng Ninh, 2026a). Trong Tháng hành động phòng, chống ma túy (tháng 6), nhiều địa phương trong tỉnh đã tổ chức rà soát cư trú kết hợp xét nghiệm ma túy tại các khu nhà ở công nhân. Công tác kiểm tra được thực hiện đúng quy định, bảo đảm không ảnh hưởng đến hoạt động sản xuất của doanh nghiệp và sinh hoạt của người lao động. Hoạt động này không chỉ ngăn chặn kịp thời các nguy cơ vi phạm pháp luật và tệ nạn xã hội mà còn giúp chính quyền nắm chắc biến động dân cư. Đây là cơ sở quan trọng để quản lý tốt tạm trú, lưu trú, từ đó bảo đảm các quyền lợi hợp pháp, chính sách an sinh xã hội và an ninh trật tự trên địa bàn được thực hiện đúng, đủ, kịp thời (Phòng Cảnh sát Quản lý hành chính về trật tự xã hội, Công an tỉnh Quảng Ninh, 2026b).

2.2. Một số bài học kinh nghiệm trong công tác quản lý cư trú của Công an tỉnh Quảng Ninh

Từ thực tiễn công tác quản lý cư trú của Công an tỉnh Quảng Ninh có thể rút ra một số bài học kinh nghiệm sau đây

2.2.1. Phát huy vai trò nòng cốt, chủ động tham mưu và huy động sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị

Từ thực tiễn triển khai tại Quảng Ninh, bài học đầu tiên và cốt lõi nhất là cần phải phát huy vai trò nòng cốt, chủ động tham mưu và huy động sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị trong công tác quản lý cư trú. Thời gian qua, lực lượng Cảnh sát QLHC về TTXH Công an tỉnh đã thể hiện rõ tính chủ động khi tham mưu ban hành kịp thời các kế hoạch tổng kiểm tra, rà soát cư trú toàn diện trên địa bàn. Đồng thời, lực lượng Công an luôn phối hợp chặt chẽ với các sở, ban, ngành, cấp ủy, chính quyền địa phương cùng lực lượng bảo vệ an ninh cơ sở để triển khai đồng bộ các mặt công tác. Thực tiễn đó minh chứng rằng công tác quản lý cư trú và bảo đảm an ninh, trật tự từ cơ sở chỉ có thể đạt hiệu quả cao nhất khi nhận được sự lãnh đạo, chỉ đạo trực tiếp, toàn diện của cấp ủy và chính quyền các cấp. Sự vào cuộc đồng bộ, nhịp nhàng của các ban, ngành, đoàn thể kết hợp với vai trò tiên phong, gương mẫu của lực lượng Công an chính là chìa khóa then chốt. Qua đó, khơi dậy và huy động được sức mạnh to lớn của toàn dân trong phong trào bảo vệ an ninh Tổ quốc ngay từ địa bàn khu dân cư.

2.2.2. Triển khai phương châm “Đi từng ngõ, gõ từng nhà, rà từng người” kết hợp linh hoạt các biện pháp nghiệp vụ

Một bài học quan trọng khác là phải triển khai phương châm “Đi từng ngõ, gõ từng nhà, rà từng người” kết hợp linh hoạt các biện pháp nghiệp vụ. Trong các đợt cao điểm vừa qua, lực lượng Cảnh sát QLHC về TTXH toàn tỉnh Quảng Ninh đã thực hiện nghiêm túc phương châm này khi tiến hành kiểm tra trực tiếp tại toàn bộ các hộ dân, cơ sở lưu trú, khu nhà trọ và khu công nghiệp. Không dừng lại ở việc kiểm tra hành chính thông thường, lực lượng chức năng còn khéo léo kết hợp kiểm tra chéo với việc xét nghiệm ma túy và rà soát kỹ lưỡng các biến động nhân khẩu. Thực tiễn trên cho thấy cần phải luôn bám sát địa bàn cơ sở, duy trì thường xuyên các đợt kiểm tra thực tế thực chất thay vì làm mang tính hình thức. Việc kết hợp đồng bộ giữa kiểm tra cư trú với các chuyên án phòng, chống tệ nạn xã hội cùng quản lý chặt chẽ ngành nghề kinh doanh có điều kiện sẽ giúp bóc tách triệt để mọi nguy cơ tiềm ẩn về an ninh trật tự. Qua đó, giữ vững sự ổn định bình yên cho địa bàn ngay từ những bước chân đầu tiên của lực lượng bám cơ sở.

2.2.3. Đẩy mạnh chuyển đổi số, ứng dụng công nghệ thông tin và duy trì dữ liệu dân cư “Đúng, đủ, sạch, sống”

Việc đẩy mạnh chuyển đổi số, ứng dụng công nghệ thông tin và duy trì dữ liệu dân cư “Đúng, đủ, sạch, sống” đóng vai trò quyết định trong giai đoạn mới. Trước áp lực thay đổi mô hình hành chính khi sắp xếp còn 54 đơn vị, lực lượng Công an đã chủ động cập nhật mã địa bàn, xử lý dứt điểm nhân khẩu “treo”, duy trì hiệu quả Đề án 06 và hướng dẫn người dân sử dụng dịch vụ công, kích hoạt tài khoản VNeID. Thực tiễn này khẳng định rằng trong bối cảnh chuyển đổi số mạnh mẽ, công tác quản lý cư trú bắt buộc phải gắn liền với việc làm sạch Cơ sở dữ liệu quốc gia về dân cư. Việc ứng dụng công nghệ thông tin cùng các nền tảng số không chỉ giúp giảm tải áp lực hành chính đáng kể cho lực lượng chức năng. Hơn thế nữa, đây còn là chiếc chìa khóa cốt lõi để xây dựng phương thức quản lý dân cư hiện đại, minh bạch, chính xác và phục vụ tốt nhất cho sự phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh.

2.2.4. Đổi mới, đa dạng hóa hình thức tuyên truyền và duy trì kênh tương tác hiệu quả giữa chính quyền với nhân dân

Một bài học thực tiễn vô cùng giá trị khác là cần phải đổi mới, đa dạng hóa hình thức tuyên truyền và duy trì kênh tương tác hiệu quả giữa chính quyền với nhân dân. Thời gian qua, công tác tuyên truyền tại Quảng Ninh đã được triển khai rộng rãi qua hàng trăm cuộc họp cộng đồng, hệ thống phát thanh, tờ rơi, băng rôn, báo điện tử, phóng sự truyền hình và đặc biệt là việc duy trì hiệu quả 1.500 nhóm Zalo với 200.000 thành viên tham gia. Thực tiễn này cho thấy nhận thức và ý thức chấp hành pháp luật của người dân chính là yếu tố quyết định sự thành bại của công tác quản lý. Vì vậy, các cơ quan chức năng cần tiếp tục đa dạng hóa hình thức tuyên truyền, tận dụng tối đa mạng xã hội như các nhóm Zalo cộng đồng. Qua đó, tạo ra kênh tương tác hai chiều nhanh chóng, giúp người dân dễ dàng tiếp cận pháp luật, chủ động khai báo biến động cư trú và tích cực tham gia tố giác tội phạm ngay tại cơ sở.

2.2.5. Kết hợp chặt chẽ giữa siết chặt quản lý hành chính với việc bảo đảm quyền lợi hợp pháp và phục vụ người dân, doanh nghiệp

Trong suốt quá trình kiểm tra, xử lý vi phạm hành chính về cư trú và cơ sở kinh doanh, lực lượng Cảnh sát QLHC về TTXH Công an tỉnh Quảng Ninh luôn song hành việc xử lý nghiêm với việc hướng dẫn, hỗ trợ người dân thực hiện thủ tục trực tuyến, tuyệt đối không làm ảnh hưởng đến hoạt động sản xuất, kinh doanh hay đời sống bình thường của nhân dân. Thực tiễn này đúc rút bài học sâu sắc rằng quản lý chặt chẽ không có nghĩa là gây phiền hà mà ngược lại phải luôn hướng tới mục tiêu phục vụ ngày càng tốt hơn. Việc gắn kết nhịp nhàng giữa siết chặt kỷ cương pháp luật với đẩy mạnh cải cách hành chính, bảo vệ triệt để quyền lợi hợp pháp của người dân và doanh nghiệp sẽ tạo ra sự đồng thuận xã hội to lớn, củng cố vững chắc niềm tin của nhân dân đối với chính quyền cơ sở.

Xem tiếp trang 335